

Silvestr bez rachejtli / Tichý Silvestr

Doporučený věk účastníků: 2. stupeň ZŠ, SŠ

Délka programu: 150 min

Úvod: 20 min

Skládkové učení: 45 min

Rolová hra: 40 min

Reflexe: 45 min

Místo konání: půdní učebna

Cíl: Cílem programu je dostat k účastníkům informace o negativní stránce používání zábavné pyrotechniky a dát jim tak možnost vybrat si, jak bude jejich silvestrovská oslava vypadat.

Zdroje (literatura, web,...): https://www.ekorada.cz/wp-content/uploads/2021/12/Ohnostroje_brozura.pdf

Pomůcky: jmenovky (připravít plastové jmenovky z konference; bude v nich popis role, hlasovací lístky, jmenovka se jménem role a na druhé straně skutečné jméno), zvoneček, vánoční stromeček (umělý - živý?), světýlka, pozvánky na rozsvícení stromečku, vícekrát nabídka od firmy na ohňostroj + vizitky, texty na skládkové učení, fotky, upéct (koupit) perníčky (cukroví), punč/čaj, hrníčky, šatník (různé čepice, šály, paruky, brýle, kabelky...), kostýmy pro starostu (Petru Kratochvílovou), Jessicu Moralesovou

1. **Úvod:** Představení (lektor, organizace, pravidla, děti) + otázka: Co máte nejraději na oslavách? (Druhý lektor by měl odpovědi zapisovat - lze se k tomu vrátit v závěru). Poté dáme doprostřed fotky spojené s ohňostrojem, následky.... mají najít spojení (ohňostroj) - pokud neví na jaký program přišli. Případně plynule přejdeme na oslavu silvestrovskou.
2. **Skládkové učení:**
Skládkové učení (expertní skupiny) používáme pouze v případě středních škol. Pro mladší nahradíme lehčí variantou: rozdělíme na skupiny, každá skupina dostane jiný text, který musí zpracovat a na konci prezentovat před ostatními. Všichni se musí dostat ke všem informacím.
<https://www.clovekvtisni.cz/media/publications/1757/file/skl-dankov---en-.pdf>
 - rozdělí se text z brožury Silvestr bez rachejtli + texty od prodejců a podpůrců rachejtli https://www.ekorada.cz/wp-content/uploads/2021/12/Ohnostroje_brozura.pdf
 - <https://liborkyncl.estranky.cz/clanky/metody-rwct/skladankove-uceni.html> - skládkové učení
 - <https://echo24.cz/a/S49PD/fronty-na-rachejtli-nemci-kvuli-zakazu-ve-velkem-nakupuji-za-hranicemi>
 - <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-cesi-na-petardach-ani-trochu-nesetri-40019699>
 - <https://www.dtest.cz/clanek-9931/prodej-a-uzivani-pyrotechniky>
 - <https://www.soptik-pyro.cz/ohnostroje/myty/>
 - <https://www.soptik-pyro.cz/ohnostroje/historie-ohnostroju/>
 - <https://www.innogy.cz/o-innogy/innogy-magazin/magazin-prehled-clanku/prvni-petardy-mely-zahanet-zle-duchy/>

- https://www.denik.cz/ze_sveta/historie-ohnostroje-cina-rachejtle.html
- <https://www.stoplusjednicka.cz/ohnostroje-vznikly-ve-stare-cine-behem-hledani-receptu-na-nesmrtnost>
-

3. Rolová hra Rozsvícení vánočního stroměčku

2. lektor na konci skládankového učení vyběhne nahoru a už v roli starosty (zaměstnance úřadu) začne každému rozdávat pozvánku na rozsvícení vánočního stroměčku a zase odejde dolů a čeká až se přesunou. Lektor (skládankové učení) žákům vysvětlí, že na rozsvícení vánočního stroměčku nepůjdou oni, ale v roli, kterou najdou ve své jmenovce. Dá jim čas na přečtení a případné dotazy. Vysvětlí funkci šatníku. Upozorní, že mohou jednat každý sám za sebe nebo se mohou sloučit do skupin podle zájmů, které jsou označeny barvou stránky, kde je popsána jejich role. Upozorní, že všechny role jsou smyšlené a podobnost je čistě náhodná. Všichni se přesunou dolů. Dole je uvítá starosta a pracovník úřadu zodpovědný za kulturní program a začne s nimi hrát Příběh (po pěti lidech aspoň 3 kola). Starosta přivítá manažera/ku z firmy Rozsvítíme nebe, která rozdává nabídky, vizitky. Starosta pak sdělí, že do rozsvícení stroměčku zbývá cca 10 min a že za tu dobu od nich chce znát názor, zda má nabídku přijmout či ne a připomenout možnost občerstvení. Hrají veselé vánoční písně. Pak společně odpočítají rozsvícení stroměčku a cestou nahoru na reflexi hodí svůj hlasovací lístek do misky.

kartičky: zájmové skupiny – chovatelé, zemědělci, důchodci, teen, sportovní fanoušci, pořadatelé kulturních akcí, myslivci, podnikatelé, aktivisté (my), zaměstnanci továrny na střelivo.

4. Reflexe

Jak se Vám hrálo? Dokázali jste hrát za postavu nebo jen za sebe? Lišil se Váš názor na začátku a na konci hry (možná programu)? Jste spokojeni s hlasováním? (možno vytáhnout někoho kdo hlasoval proti) Dokážete navrhnout nějaké alternativní řešení, aby byli spokojeni všichni? Jaké? Co by to bylo?

Co Vás nejvíc láká na ohňostrojích? Jak má ohňostroje vyřešené město Vlašim?

Pokud se ukáže, že hlasovali opravdu za roli, je možné dát v reflexi hlasovat ještě jednou za sebe. Bude výsledek stejný? Bude se lišit? Jak? Proč?

Souhlasíte s informacemi z materiálů? Šli byste se podívat na ohňostrojovou show?

Je zákaz pyrotechniky řešen?

Kartičky

Chovatelé – zelená

1. Karel Dvořák, 47 let, single, Třeskopsky – rodák

Žije sám ve starém domě po rodičích, což bývala zemědělská usedlost a má krásný velký holubník, ve kterém žije 23 rakovnických kotrláků (holub).

Moc rád sleduje své holuby při kotrmelcích. Pracuje jako školník v místní základní škole.

2. Marie Otáhalová, 32 let, vdaná, 4 děti – narozena v Praze

Před 3 lety pořídila s manželem usedlost v Třeskoprskách a na zahradu si pořídili ovečky. Aby nemuseli vlnu likvidovat, stala se členkou Klubu přátel vlny a od té doby spřádá a tká. Její rodina omezila nákup sériové konfekce. Heslem celé rodiny je: Žiji v souladu s přírodou.

3. Pavel Jiříčka, 53 let, ženatý, 2 dospělé děti – rodák

Žije s manželkou v bytě 2+1 a chová 16 hadů (krajta zelená, korálovky, užovky červené). Pracuje jako městský policista. V práci si ho váží díky jeho znalostem místních poměrů. Rád si zajde se štamgasty do místní hospody u Tondy. Začíná mít lehký problém s alkoholem, což se podepisuje na vztahu. Silvestr tráví s rodinnými známými u chlebičků, dobrého pití a televize.

Zemědělci – růžová

1. Renata Pohorská - 38 let, tři děti (14, 12, 6 let) - přivdala se z vedlejší vesnice před 15 lety. Žije s rodinou ve starším vesnickém stavení, které svépomocí rekonstruuje. K němu patří rozsáhlé polnosti, na kterých založili šípkový sad. Z šípku produkují sirupy, marmelády, čaje. Vše v BIO kvalitě. Našli v přírodě lukrativní byznys. Rádi cestují i do vzdálenějších destinací. Přizpůsobili tomu svůj rodinný karavan.

2. Václav Lukášek, 60 let, rozvedený (ale má novou mladou přítelkyni) - rodák

Zdělil po rodičích usedlost a 2 kravky. Tvrdou prací z ní vybudoval ekonomicky stabilní a uznávanou firmu na produkci vyzrálého hovězího masa. Vedení firmy předal mladému nástupci a sám nyní užívá plody své práce. Jezdí na dovolené a inspiraci čerpá v restauracích s minimálně jednou Michelinskou hvězdou. Silvestr slaví v rakouském městě Enns, kde jsou ohňostroje zakázané. Nesnese, aby byl skot stresovaný a tím ovlivněna kvalita masa.

3. Stanislav Novák, 20 let, svobodný, bezdětný, žije s rodiči v bytovce

Po absolvování středního odborného učiliště nastoupil v místním JZD jako traktorista. Splnil si svůj dětský sen a řídí nejmodernější John Deer. Má stále stejnou pracovní dobu a svůj volný čas tráví u PS4 hraním oblíbených her. Vztah stále hledá. Silvestr tráví s místní omladinou v klubovně.

Důchodci – modrá

1. Mgr. Božidara Slavičková, 82 let, vdova, současná adresa: domov pro seniory

Celých 40 let vykonávala pedagogickou praxi v malé vesničce. Žije od důchodu k důchodu, ale nikdy nezapomene koupit zobání pro ptáčky. Ve volných chvílích se věnuje háčkování, čtení klasické literatury a klábosení s ostatními obyvateli domova pro seniory. Každý rok přesně před Silvestrem prosí svého obvodního lékaře o léky na spaní, aby ona i její pes Fíinka přečkali silvestrovskou noc.

2. Drahomíra Vojvodová, 75 let, vdova, obývá secesní dům s vysokými stropy a perskými koberci

Peníze nepočítá, výše jejího důchodu je více než dostačující a dědila po manželovi. Je velkou obdivovatelkou malířského umění a nenechá si ujít výstavy u nás ani v zahraničí. I přes svůj věk si zakládá na svém vzhledu a nenalíčená nejde ani s odpadkovým košem. Jako milovnici krásna jí vadí nepořádek po silvestrovských oslavách.

3. Miloslava (Miluška) Pokorná, 65 let, vdaná, 3 děti, 12 vnoučat, rodinný dům

Celý život se věnuje rodině a péči o ní. Veškerý svůj volný čas tráví v kuchyni. Milým nedělním zpestřením je sledování oblíbeného pořadu Peče celé Česko. Též je velkou sběratelkou pohádek, které s láskou vypráví vnoučatům. Silvestr tráví v kruhu rodinném, s hromadu domácích pochutin, hraním deskových her a zpíváním oblíbených písniček.

Teenangři – oranžová

1. Larisa Janáčková, 15 let, studentka výběrového gymnázia, toho času bez přítele
Nežije s rodiči (internát), ale rodiče ji živí. Matka: umírněná členka hnutí Greenpeace, otec: zastánce klasických výchovných metod. Škole věnuje čas pouze nezbytně nutný, nemá přehnané ambice, prospěch průměrný. Veškeré své kapesné věnuje koupi předplatného na Netflix a módě. Právě stojí před rozhodnutím, zda trávit letošní Silvestr s rodiči nebo s kamarády. Ohňostroje neřeší.

2. Kevin Myšička, 17 let, student SOU Třeskopsky
Žije s matkou v malém bytě a rodinný rozpočet je napjatý. Ve škole vyniká svou zručností a férovým chováním. V kolektivu je oblíbený. Dívkami vyhledávaný. Touží po svém prvním tetování, jelikož věří, že to zvýrazní jeho vyrýsované svaly, získané časem stráveným v posilovně. Po absolvování výukového programu v místním ekocentru přemýšlí, jak oslaví příchod Nového roku.

3. Julie Veverková, 16 let, první ročník
Julie žije s rodinou (matka, otec, dvě sestra a pes) v rodinném domě v satelitním městečku na okraji Třeskopsk. Každý den dojíždí do školy do krajského města, což je přibližně hodina tam a hodina zpět. Studuje první ročník umělecké školy, obor grafika. Přijetí na tuto školu vnímá jako velký úspěch. Volný čas tráví čtením fantasy knih a brouzdáním ve virtuálním světě a sociálních sítích, kde čerpá inspiraci pro své školní projekty. Letos poprvé nebude slavit Silvestr s rodinou, ale se spolužáky na horské chatě.

Sportovní fanoušci a příznivci – červená

1. Anastázie (Rosa) Dočkalová, 21 let, skalní fanyнка Arsenalu
Mentálně randící s Tomášem Rosickým (číslo dresu 7, v národním týmu 10). Neustále oblečená do barev svého týmu (červená, bílá). Peníze na fotbalové zápasy si vydělává jako barmanka. Oblíbený drink: Cuba libre. Jejím celoživotním snem je stanout v kotli na Emirates Stadium a vidět vítězství Arsenalu v Lize mistrů. Nikdy nezapomene vzít na zápas dýmovnice.

2. Jaromír Motýčka, 54 let, aktivní sportovec, samozvaný trenér místního fotbalového klubu
Asymetrická postava, hraje stopera. Ostatním je spíš pro legraci a nikdo ho nebere vážně. Jeho fyzická kondice je za zenitem. Rád teoretizuje u piva. Silvestr tráví na místní zábavě, jejíž nedílnou součástí je i půlnoční ohňostroj.

3. Emil Kubeš, 37 let, fanoušek sportů všeho druhu v teoretické a pasivní rovině.
Žije sám s matkou, která se o něj pečlivě stará. Na živobytí si vydělává jako úměrně schopný elektrikář.
Tradičně si bere v době konání olympijských her měsíční dovolenou, aby mu snad něco neuteklo. Díky dokonalé znalosti sportovního prostředí machruje před kamarády, kteří ho nemůžou vystát.

Pořadatelé kulturních akcí – žlutá

1. Dominika Skřivánková, 51 let, vdova, 2 dospělé děti

Před 20 lety založila spolek za účelem pořádání dětských a kulturních akcí. Spolek pořádal cca 4 akce ročně (karneval, čerti, Silvestr, masopust, čarodějnice atd.) Cílem bylo přilákat lidi na cokoliv populárního a vydělat peníze na jídle a pití. Jak děti dospívaly, stala se z toho spíš nechtěná povinnost.

2. **Antonín Nedbal**, 56 let, ženatý, 2 dospívající děti, zastupitel Městysu Třeskopsky (zodpovědný za kulturní akce)

Již téměř 20 let působí v zastupitelstvu a má docela velké slovo. S postupujícím časem se povinnosti spojené s vykonáváním jeho funkce dostaly do pozadí jeho zájmu. V současné době je jeho největší vášní golf a jeho nové členství v luxusním golfovém klubu. Pokud má člověk vhodné přesvědčovací prostředky (myšleno peníze), odsouhlasí mu každou kulturní akci bez rozmyslu. Nikdy se nezajímal o to, jakým způsobem akce probíhá. Hlavně, že to v Třeskopských žije.

3. **Zina Staňková**, 33 let, 1 malé dítě

Žije s rodinou v nově postaveném domečku na okraji vesnice. Mají to blízko do přírody a této možnosti hojně využívají. Dítě nově nastoupilo do školky a Zině se povedlo sehnat práci na poloviční úvazek v místní knihovně. Chtěla by knihovnu trochu oživit, a tak pořádá různá setkání nad knihou pro seniory, tvoření z přírodních materiálů pro děti a čtenářský kroužek pro dospělé. Sama je vášnivou čtenářkou literatury všeho druhu. K životu přistupuje se selským rozumem a vděčností.

Podnikatelé – hnědá

1. **Bohumil Cmíral**, 48 let, rozvedený, 3 děti, žije sám v pronajatém bytě 2 + 1, děti má jednou za 14 dní na víkend

Po revoluci se chytil jedinečné příležitosti a začal podnikat. První podnik na prodej LP a později CD s hudbou vzal za své s nástupem internetu a volného stahování libovolného množství hudby. Proto svůj byznys přeorientoval na prodej zábavní pyrotechniky. Smířil se s tím, že se jedná o podnikání sezónní, ale dá se na něm slušně vydělat. Letos chystá revoluční rozšíření svého podniku a investoval do tvorby nového e-shopu a zaměstnal 3 důchodce, kteří mu prodávají pyrotechniku u velkých nákupních center.

2. **Valentýn Hejl**, 35 let, svobodný, stále čeká na tu pravou, žije s matkou

Celý život se nemohl sžít se jménem, které mu matka dala a po absolvování motivačního kurzu se rozhodl své jméno využít ve svůj prospěch a rozhodl se otevřít si malý obchůdek s dárky a různými doplňky k jednotlivým svátkům v roce. Ačkoliv by to nečekal, jeho nejoblíbenějším svátkem se stal svátek všech zamilovaných, pak Halloween a Silvestr. Vždy si velmi užívá, když může svůj obchod předělat v duchu jednotlivých událostí a prodávat s tím spojené výrobky. Je to velký estét a potrpí si na krásu.

3. **Marián Sobotka**, 62 let, ženatý, bezdětný, žije s manželkou a dvěma čivavami v krásné vile v historickém centru města

Vlastní prosperující firmu na výrobu, a hlavně realizaci ohňostrojevých show. Jeho firma připravuje ohňostroje na zakázku například pro hlavní město Prahu, Brno, České Budějovice a již tři roky po sobě vyhrála světovou soutěž Agnes Bruchensis o nejhezčí show. Období konce roku je jeho nejoblíbenější. Ohňostroje ho fascinovaly od dětství. Na představení zve všechny své známé.

Aktivisté (my) - tyrkysová

1. **Evelína Krčmářová**, 33 let, jedno malé dítě (4 roky), s rodinou žije v jurtě na okraji vesnice. Jedí pouze BIO produkty, chodí bosa a když už musí obout boty, tak jediné ty, které si sama ušila. Celá rodina jsou vegani. Žijí v souladu s přírodou a jejím přirozeným chodem a ze setkání s klasickým

konzumním světem mívají panické ataky. Ani přes nátlak příslušných úřadů dítě ještě nepojmenovali. Věří, že až bude dostatečně velké, vybere si jméno samo.

2. **Karel (Iceman) Koucký**, 36 let, ženatý, 2 děti

Žije s rodinou ve stavební buňce, kterou upravil tak, že je nízkonákladová (pasivní dům). Pracuje jako lektor environmentální výchovy. Je aktivním členem hnutí Greenpeace a účastní se jejich demonstrací. Nejednou se kvůli tomu dostal do sporu se zákonem. V současnosti nejvíc bojuje za propagaci kampaně Tichý Silvestr. Rád se baví, ale věří, že to jde i bez ohňostrojů. Díky svému úboru – kraťasy a tričko, který nosí celoročně, si vysloužil přezdívku Iceman a ano je příznivcem Wim Hofa.

3. **Mgr. Mikuláš Novotný**, 27 let, svobodný, bezdětný, žije sám

Hned po dokončení vysoké školy (obor ošetřovatel zvířat) nastoupil do místní nevelké ZOO jako hlavní ošetřovatel zvířat, která má rád už od dětství a prací v ZOO si prakticky splnil svůj dětský sen. Je vegetarián. Moc dobře si je vědom působení silvestrovských oslav na zvířata a nemá proto tyto dny v roce zrovna dvakrát v lásce. Podepsal a aktivně šíří petici za plošný zákaz používání a prodej pyrotechniky.

Myslivci – šedá

1. **Jaromír Pařez**, 71 let, ženatý, bezdětný, žije ve venkovském domku s manželkou a třemi loveckými psy. Všechn svůj volný čas tráví obcházením revíru a kontrolou stavu zvěře. Má dokonalý přehled o počtu narozených mláďat vysoké. Jeho psi úspěšně absolvovali lovecké zkoušky nejvyšší úrovně. Nelítostně bojuje s lidmi, kteří venčí své čtyřnohé miláčky na volno a štvou zvěř. Ještě ale žádného nezastřelil. Silvestra slaví v lese. S manželkou donesou zvířatům do krmelce něco na přilepšenou a kochají se tichem zimního lesa.

2. **Bc. Eliška Steinová**, 26 let, svobodná, žije u rodičů na vesnici u Třeskoprs. Eliška je zapálená myslivkyně. Dokáže stáhnout a vyvrhnout divočáka v rekordním čase. Díky svým dovednostem a atraktivnímu vzhledu spolupracuje s předními kuchaři na televizních show se zaměřením na úpravu zvěřiny. Hodně času tráví v lese, a to i v noci na šoulačce. Po ukončení vysoké školy se jí koníček stal zaměstnáním a pracuje jako průvodkyně zahraničních hostů na honech po celé republice. Je samostatná a nezávislá. Silvestra by ráda slavila se svým partnerem v mysliveckém klubu.

3. **Petr Plícha**, 35 let, 2 děti, žije v panelákovém bytě. Karel se v malém bytě trápí a velmi touží po malé myslivně uprostřed lesa. Když najde volný víkend, toulá se po Čechách a hledá svou vysněnou chaloupku. Bohužel mu k úplné pohodě chybí čtyřnohý parťák. Do bytu se prostě už nevejde. Svou činnost v mysliveckém sdružení chápe jako službu lesu a snaží se o ekologickou osvětu mezi ostatními členy spolku. Regulaci množství přemnožené zvěře pomocí odstřelu chápe jako vítaný zdroj kvalitního masa. Silvestr slaví u známých v zapadlé šumavské hájence. Je šťastný, že alespoň v tento den si může splnit svůj sen. Děti by raději zůstaly doma ve městě.

Zaměstnanci továrny na střelivo – bílá

1. **Ing. Miroslav Čejka**, 51 let, 1 dítě 16 let.

Míra bydlí v zaměstnaneckém bytě, ale koupil si po dlouhém šetření parcelu na kraji města a staví si domeček. Pracuje jako strojní inženýr. Žije běžným konzumním životem – auto, dovolená u moře, mobil 2 roky starý model... V poslední době se kvůli stavbě musel trochu uskomnit a zjistil, že bez některých věcí se docela dobře obejde, a ještě přispěje k záchraně naší planety. Ve společnosti není příliš vtipný a jeho černý humor nikdo moc nechápe. Za to

při hraní volejbalu nejde daleko pro silná slova a zápasy silně prožívá. Chce za každou cenu vyhrát. Silvestr tráví na přání manželky v restauraci s přáteli.

2. **Olga Bondarenko**, 35 let, samoživitelka, 2 děti (6 a 8 let), Ola pochází z Ukrajiny. Žije v pronajatém malém bytě. Pracuje jen příležitostně na brigádách, ale snaží se sehnat stálé zaměstnání. Je původně učitelka angličtiny a němčiny. Doma mají kočku, kterou zachránila z ulice, když šla vynést tříděný odpad. Nikdy na ulici nevyjde neupravená. Slaví českého Silvestra, aby se s dětmi mohla jít podívat na ohňostroj v centru městečka, ale sama o to moc nestojí.

3. **Žofie Macháčková**, 20 let, svobodná – zasnoubená. Žofie bydlí u rodičů a letos odmaturovala. Stejně jako její celá rodina začala pracovat v továrně na střelivo. Nechce se jí dále studovat, ale touží založit rodinu a žít spokojený život. Silvestra slaví v rodinném kruhu s budoucím manželem hraním společenských her a popíjením. Někdy usne ještě před půlnocí, když ne, kouká z okna na ohňostroj a v náručí má svého yorskhirského teriéra.